

пункту 8 Розділу 12 Авіаційних правил України, Правила використання повітряного простору України затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 № 954. Розслідування ППВППУ проводить повноважний орган з розслідування Словаччини.

Тобто, як висновок, можна сказати, що порушення порядку використання повітряного простору є одним з основних небезпечних факторів, які виникають внаслідок спільного використання повітряного простору користувачами, що мають різні експлуатаційні вимоги, технічні можливості та мету в умовах існування різних класів та елементів структури повітряного простору і пов'язаних з ними послуг і процедур. Тому, організація використання повітряного простору має передбачати заходи системного характеру та передбачати повноцінний державний контроль за забезпеченням безпеки польотів.

Література

1. Повітряний кодекс України в ред. від 2 жовт. 2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17>
2. Національне бюро з розслідування авіаційних подій та інцидентів. URL: <http://www.nbaai.gov.ua/>
3. Авіаційні правила України «Правила використання повітряного простору України»: затв. наказом від 14 верес. 2018 р. № 1056/32508. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1056-18>

УДК 347.8-027.543(043.2)

Процко В.М., студентка,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Пильгун Н.В., к.ю.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО КОСМІЧНОГО ПРАВА

На сучасному етапі розвитку суспільства проблеми розвитку міжнародного космічного права є актуальними, адже саме ця галузь займає провідну роль у розвитку України. Відомо, що міжнародне космічне право – це сукупність міжнародно-правових принципів та норм, які встановлюють режим космічного простору та небесних тіл і регулюють відносини між державами, міжнародними організаціями і комерційними фірмами у зв'язку з дослідженнями і використанням космосу [2, с. 35].

Галузь міжнародного космічного права є відносно новою. Поштовхом для її розвитку стали практичні кроки держав по освоєнню і використанню космічного простору. Все почалося з виведення на орбіту Землі першого радянського штучного супутника (1957 р.) і першого орбітального польоту навколо Землі радянського космонавта Ю. Гагаріна (1961 р.) [1, с. 154].

Рівень гармонізації міжнародного й національного космічного права перебуває в прямій залежності від якісного стану відповідних правових систем. Гармонізація цих систем зумовлена принципом пріоритету норм міжнародного права над нормами національного законодавства.

Під цим кутом зору гармонізації потребують як космічно-правова термінологія, так і зміст зазначених правових систем.

Регулювання космічної діяльності від самого початку дослідження та освоєння космосу здійснювалося за допомогою звичаєвих норм. До таких норм належали принцип нерозповсюдження суверенітету на космічний простір та небесні тіла, використання космічного простору для мирних цілей, надання всім державам рівних можливостей для дослідження космосу, міжнародна відповідальність держав за національну космічну діяльність тощо. Деякі звичаєві норми міжнародного космічного права збереглися донині (наприклад, визначення межі між повітряним та космічним простором).

Важливу роль на початкових етапах регулювання космічної діяльності відігравали резолюції Генеральної Асамблеї ООН, в яких знайшли підтвердження звичаєві норми міжнародного космічного права.

У подальшому звичаєві норми та резолюції Генеральної Асамблеї ООН стали підґрунтям для прийняття договірних норм. Серед міжнародних договорів особливе місце займає Договір (1967 р.) про принципи діяльності держав стосовно дослідження та використання космічного простору, включаючи Місяць та інші небесні тіла (далі – Договір про космос). Цей Договір закріпив основні засади міжнародного космічного права, зокрема встановив, що дослідження та використання космічного простору повинно проводитись на благо та в інтересах усіх держав (п. 1 ст. 1); рівноправність держав у дослідженні та використанні Космічного простору (п. 2 ст. 1); свободу наукових досліджень космосу (п. 3 ст. 1); заборону національного присвоєння Космосу шляхом проголошення на нього суверенітету, шляхом окупації чи іншими засобами (ст. 2); дослідження та використання космічного простору в інтересах підтримання міжнародного миру і безпеки та розвитку міжнародного співробітництва та взаєморозуміння (ст. 3);

використання космосу в мирних цілях (ст. 4); міжнародну відповідальність держав за національну діяльність у космічному просторі (ст. 6, 7); юрисдикцію і контроль держави, в реєстр якої занесений об'єкт, запущений у космічний простір над таким об'єктом і над будь-яким екіпажем цього об'єкта під час їх знаходження в космічному просторі (ст. 8); принцип співробітництва та взаємної допомоги держав у дослідженні та використанні космічного простору з урахуванням інтересів усіх інших держав (ст. 9); обов'язок держав уникати забруднення космосу, а також негативних змін земного середовища (ст. 9).

Серед проблем виділяють: проблема делімітації космічного і повітряного просторів, проблема запобігання мілітаризації космічного простору, проблема власності на ділянки Місяця, Космічний туризм, проблеми юридичної науки і освіти в галузі космічного права.

Також детальніше можна виділити проблему делімітації космічного і повітряного просторів. Ця проблема пов'язана з різним правовим статусом космічного і повітряного просторів. Космос належить до загальної спадщини людства, на повітряний простір у межах національної юрисдикції поширюється суверенітет конкретної держави. Це може мати певні юридичні наслідки для суб'єктів, чії космічні апарати перетинають межу між повітряним і космічним простором.

Найбільш важливою проблемою серед вищеназваних є проблема юридичної науки і освіти у галузі космічного права, адже ці проблеми насамперед пов'язані з недостатнім розвитком в Україні відповідних наукових досліджень і недоліками у викладанні курсу космічного права у закладах вищої освіти; у галузі науки становище дещо поліпшилося після утворення Міжнародного центру космічного права НАН України.

Отже, можна зробити висновок, що тема розвитку міжнародного космічного права є недостатньо вивченою і потребує глибокого дослідження, тож розвиток міжнародного космічного права є важливою темою та носить особливий характер саме в сучасних умовах.

Література

1. Космическое законодательство стран мира / за ред. Малишевой Н.Р. та Шемшученка Ю.С. Київ, 2001. Т. 1; 2002. Т. 2; 2005. Т. 3. 346 с.

2. Міжнародне космічне право / Українська дипломатична енциклопедія: у 2-х т. / редкол.: Л. В. Губерський (голова) та ін. Київ: Знання України, 2004. Т. 2. 812 с.